

LAPUAN KAUPUNKI

Lapuan kaupungin
konserniohje

Hyväksytty: Kv 9.12.2024 § 89

Voimaantulo 1.1.2025

LAPUA

Sisällys

1 § Johdanto	2
2 § Soveltamisala.....	2
3 § Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	2
4 § Keskeiset käsitteet	2
5 § Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	4
6 § Konserniohjeen sitovuus.....	4
7 § Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	4
8 § Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	5
9 § Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	5
10 § Kaupungin luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen.....	6
11 § Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa	6
12 § Konsernin sisäiset palvelut	7
13 § Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	9
14 § Esteellisyys kaupunkikonsernissa	9
15 § Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa.....	9
16 § Tiedottaminen	10
17 § Kuntakonsernin tarkastus	10
18 § Voimaantulo	11

Lapuan kaupungin konserniohje

1 § Johdanto

Kaupunkikonserni on omistus- ja hallintorakenne, jonka tarkoituksena on mahdollistaa siihen kuuluvien yksiköiden välinen yhteensopivuus ja yhteistyö, josta koituu hyötyä kaupungin asukkaille ja alueelle. Kaupunki emoyhteisönä vastaa kaupunkikonsernin kehityksen ohjaamisesta sekä kaupungin järjestämien palvelujen määrittelystä.

Yhteisöjä käytetään täydentämään kaupungin omaa palvelutuotantoa ja hoitamaan kaupunkikonsernin tarvitsemia tukitoimintoja.

Lapuan kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt noudattavat toiminnassaan Lapuan kaupunginvaltuuston hyväksymää konserniohjetta. Osakkuusyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen periaatteet otetaan huomioon myös näissä yhteisöissä. Kuntayhtymien omistajaohjauksesta annetaan tarvittaessa erillisiä ohjeita. Lapuan kaupungin konserniohjetta täydentää Lapuan kaupungin omistajapoliittiset linjaukset -niminen asiakirja sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet -niminen asiakirja.

2 § Soveltamisala

Konserniohje koskee Lapuan kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Niiden kuntayhtymien osalta, joissa kaupunki on jäsenenä, konserniohjetta noudatetaan soveltuvin osin kaupungin äänivaltaisuus huomioon ottaen. Lisäksi ohjetta voidaan hyödyntää soveltuvin osin kaupungin osakkuusyhteisöjen ohjauksessa.

3 § Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen. Lisäksi kaupunkikonsernin tavoitteena on varmistaa tiedonkulku ja parantaa tytäryhteisöistä saadun tiedon laatua.

4 § Keskeiset käsitteet

Hyvä hallinto ja johtamistapa

Hyvällä hallinnolla ja johtamistavalla tarkoitetaan yhteisön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää, joka määrittelee yhteisön johdon roolin, velvollisuudet sekä heidän suhteensa omistajaan. Hyvällä hallinnolla ja johtamistavalla edistetään toiminnan tuloksellisuutta.

Kaupungin toiminta

Kaupungin toiminta käsittää kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kaupunkikonserni

Lapuan kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa kaupunkikonsernin. Konsernitilinpäätöksen laativa kaupunki on kaupunkikonsernin emoyhteisö. Kaupungin tytäryhteisö on yhteisö, jossa kaupungilla on kirjanpitolaisissa (1336/1997) tarkoitettu määräysvalta. Myös kaupungin määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kaupunkikonserniin.

Kuntayhtymä

Kuntayhtymä on jäsenkuntien valtuustojen hyväksymällä perussopimuksella perustettu jäsenkunnistaan erillinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, joka hoitaa jäsenkuntiansa puolesta perussopimuksen mukaisia tehtäviä.

Omistajaohjaus

Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kaupunki omistajana tai jäsenenä aktiivisesti myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä mm. perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille tai muuhun kunnan määräysvallan käyttöön. Aktiiviseen omistajaohjaukseen kuuluu molemminpuolinen myötävaikuttaminen. Myötävaikuttamista voi tapahtua myös epämuodollisin keinoin erityisesti kaupungin kokonaan omistamissa yhtiöissä.

Omistajaohjauksen periaatteet

Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista. Omistajaohjauksen periaatteet ovat luonteeltaan pysyviä toimintaperiaatteita, jotka määrittelevät sen, miten kunnan omistamia yhtiöitä johdetaan, ohjataan ja valvotaan. Valtuuston linjaamat periaatteet ohjaavat konsernijohdolle kuuluvaa omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin kuntakonserniin kuuluvissa yhteisöissä kuin laajemminkin osaomistusyhteisöissä, kuntien yhteistoimintaorganisaatioissa ja kunnan sopimussuhteissa.

Omistajapolitiikka

Omistajapolitiikka on osa kaupunkistrategiaa, jonka valtuusto hyväksyy. Omistajapolitiikassa määritetään, missä kaupungin on perusteltua olla omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikassa asetetaan kriteerit, joilla arvioidaan omistuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Omistajapolitiikka linjaa omistajaohjauksen sisältöä ja konkretisoituu konserniyhteisöille kaupungin talousarviossa asetettuina tavoitteina. Lapuan kaupungin omistajapolitiikka muodostuu kaupungin konserniohjeesta, omistajapolitiittisista linjauksista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeesta.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan yhteisöä, jossa kaupungilla yksin tai yhdessä yhden tai useamman tytäryhteisönsä kanssa taikka kaupungin tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa, on vähintään 20 prosenttia ja enintään 50 prosenttia yhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai muu huomattava vaikutusvalta.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen tarkastus on taho, jonka tehtävänä on arvioida ja varmentaa sisäisen valvonnan toimivuutta.

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaa liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Säätiö

Säätiö on perustajansa asettama erillisvarallisuus, jota hoitaa erillinen hallinto ja jolla toteutetaan perustajan määräämää hyödyllistä tarkoitusta. Säätiön toiminnasta säädetään säätiölaissa (109/1930) ja -asetuksessa (1045/1989).

5 § Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy Lapuan kaupunginvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja merkitään tiedoksi kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Ajantasainen luettelo Lapuan kaupunkikonserniin kuuluvista tytäryhteisöistä ja säätiöistä löytyy Lapuan kaupungin verkkosivuilta (liitteenä on ohjeen laatimishetken luettelo).

6 § Konserniohjeen sitovuus

Kaupunkikonsernissa hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kaupunki ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti Lapuan kaupunginjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

7 § Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernivalvonta on tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia sekä riskienhallintajärjestelmien toimivuuden seuranta.

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat. Konsernijohdon tehtävistä ja toimivallanjaosta määrätään tarkemmin kaupungin hallintosäännössä.

Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, hyväksyy vuosittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä valvoo osaltaan niiden toteutumista.

Kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia sekä valvoo, että kaupunkikonsernin osat toimivat valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja sekä kaupunginhallituksen erikseen määräämät viranhaltijat seuraavat kaupunkikonsernin osien toimintaa ja tavoitteiden toteutumista päätetyn työnjaon mukaisesti ja arvioivat konsernirakenteen kehittämistarpeita. Mahdolliset epäkohdat käsitellään konsernijohtossa ja niistä raportoidaan kaupunginvaltuustolle.

8 § Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Kaupunginvaltuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupungin strategiasta ja omistajapoliittisista linjauksista sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua kaupunginvaltuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen talouden hoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa 31.10. mennessä kaupunginhallitukselle alkavaa tilikautta koskeva talousarvio. Talousarvioon tulee kirjata tytäryhteisön toiminnalliset, taloudelliset ja laadulliset tavoitteet, joissa on huomioitava kaupungin tytäryhteisöille antamat ohjeet. Tilivuoden aikana talousarvioon tehtävistä oleellisista muutoksista tulee raportoida kaupunginhallitukselle.

Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa on otettava huomioon kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupungille sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Rahoitussuunnitelman on pidettävä sisällään suunnitelma lyhyt- ja pitkäaikaisen vieraan pääoman hankkimisesta. Investointisuunnitelman on puolestaan pidettävä sisällään investoinnin käyttötarkoitus, arvio investoinnin vaikutuksista tytäryhteisön maksuvalmiuteen ja yhtiön kassavirtasuunnitelma koko laina-ajalta.

Tämän lisäksi tytäryhteisöjen tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista.

9 § Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kaupungin tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätöksänsäntöksiä, kuntalain mukaisia konsernisääntöksiä sekä hyvää kirjanpitoa. Yhteisöt laativat kirjanpidon yhtenäisesti siten, että tilinpäätöksistä on laadittavissa konsernitilinpäätös.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kaupungille neljännesvuosittain raportti toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio asetettujen tavoitteiden toteutumisesta ja niihin liitty-

vistä riskeistä. Tytäryhtiön tulee antaa neljännesvuosittain myös seurantaraportti yksittäisistä investoinneista, joiden suuruus on yli 500.000 euroa. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohdolle.

Neljännesvuosikatsaukset tulee toimittaa seuraavasti:

- Katsaus ajalta 1.1.-31.3. tulee toimittaa 15.5. mennessä
- Katsaus ajalta 1.1.-30.6. tulee toimittaa 15.8. mennessä
- Katsaus ajalta 1.1.-30.9. tulee toimittaa 15.11. mennessä

Katsaukseen tulee sisällyttää ainakin tiedot talouden ja asetettujen tavoitteiden toteutuksesta, johtopäätökset yhteisön toiminnan ja talouden tilasta sekä ehdotukset korjaaviksi toimenpiteiksi. Katsauksen yhteydessä tulee toimittaa pitkä tuloslaskelma ja tase.

Tytäryhteisöjen ja omistusyhteisyhteisöjen tulee toimittaa **helmikuun loppuun mennessä** kaupungille tilinpäätösasiakirjat käsittäen tuloslaskelman ja taseen liitetietoineen, toimintakertomuksen sekä tilintarkastuskertomuksen. Lisäksi tytäryhteisöjen on toimitettava selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kaupungin taloushallinto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Yhtiökokous- ja vastaavat pöytäkirjajäljennökset sekä tilinpäätösasiakirjat toimitetaan kaupungin kirjaamoon, josta ne jaetaan tarvittaessa.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa, jonka periaatteet on kuvattu Lapuan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Poliitikalla määritetään ne periaatteet, joiden mukaan riskeihin varaudutaan.

Tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen tulee kerran vuodessa vastata konsernijohdon lähettämään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselyyn. Kyselyyn vastataan yhteisesti hallituksen kokouksessa.

10 § Kaupungin luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen

Kaupungin luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevien tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimeensa tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti Lapuan kaupunginjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

11 § Velvollisuus hankkia kunnan kanta ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava Lapuan kaupungin konsernijohdolta kirjallinen ennakkokanta tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Kaupungin ennakkokanta on annettava viipymättä, eikä ennakkokannan antaminen saa hidastaa tytäryhteisön toimintaa.

Velvollisuus kaupungin kannan hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla tai vastaavalla. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla tai vastaavalla on velvollisuus valvoa, että ennakkokanta on hankittu ja kanta kirjataan kunkin kokouksen pöytäkirjaan. Pyyntö ennakkokannasta on tehtävä esityksen muotoon.

Kaupungin ennakkokanta on hankittava ainakin seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen;
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista;
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan;
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemä voitonjakoehdotus;
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen;
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset;
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset;
- pääomarakenteen muuttaminen;
- investoinnit, jotka eivät ole talousarviossa;
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus;
- kiinteistö- ja yrityskaupat;
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi;
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen;
- lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen;
- limiittitilin avaaminen tai olemassa olevan limiittitilin limiitin kasvattaminen;
- johdannaisinstrumenttien käyttö;
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimuksiin perustuvista oikeuksista luopuminen;
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen;
- muu yhtiön tai kaupungin kannalta merkittävä asia.

12 § Konsernin sisäiset palvelut

Konsernin sisäiset hankinnat

Keskitettyjen palveluiden kilpailukykyisellä ja laadukkaalla järjestämisellä voidaan saavuttaa konsernille huomattavia toiminnallisia ja taloudellisia etuja sekä hallita riskejä.

Tytäryhteisöt voivat saada pyydettyjä tukipalveluja, jos kaupungilla on resursseja palveluiden tuottamiseksi. Palveluista maksetaan kaupungille kohtuullinen korvaus. Merkittävien ulkopuolisten tukipalveluiden ostoon tytäryhteisön tulee pyytää konsernijohdon suostumus.

Kaupungin tilahallinto koordinoi kaupungin tilojen käyttöä. Kaupunkikonsernin yksiköt sijoittuvat ensisijaisesti omiin tiloihin tai kaupungin omistamiin tiloihin tai kaupungin muiden tytäryhtiöiden tiloihin. Ulkoisten tilojen vuokraamiseen on oltava konsernijohdon suostumus..

Tytäryhteisöjen hankinnat kuuluvat pääsääntöisesti julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) ja sen edellyttämän kilpailuttamisvelvoitteen piiriin. Hankinnoissa on otettava huomioon myös Lapuan kaupungin hankintaohje. Hankinnoissa on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailumahdollisuudet ja pyrittävä konkreettisesti edullisimpaan lopputulokseen.

Kunnan toiminta markkinoilla

Kaupungin markkinaehtoisesti toimivat tytäryhteisöt noudattavat muihin samalla toimialalla toimiviin yhteisöihin verrattuna vertailukelpoisia toimintaperiaatteita sekä rahoitusrakennetta, jotta kaupungin omistus ei vääristä kilpailua. Kaupungin markkinaehtoisesti toimiville tytäryhteisöille asetetaan tuottotavoitteet kilpailuneutraaliteettisäännökset huomioon ottaen. Kaupungin omistajuus ei saa aiheuttaa kilpailuetua eikä -haittaa markkinaehtoisesti toimiville yhteisöille.

Muille kuin markkinaehtoisesti toimiville kaupungin tytäryhteisöille on asetettava kaupungin palvelutuotantoon tai muuhun toimintaan liittyviä erityistehtäviä tai ne eivät muusta syystä toimi kilpailutilanteessa markkinoilla ja tavoittele toiminnallaan liikevoittoa.

Rahoitus, sijoittaminen ja takauksen antaminen

Tytäryhteisöjen on noudatettava kaupunginvaltuuston hyväksymiä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteita. Tytäryhteisöllä tulee olla toimintansa laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitussuunnitelma.

Mikäli tytäryhteisö pyytää lainoille kaupungin takausta, tulee takauspyynnön yhteydessä laatia selvitys yhteisön liiketoiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä, jotka saatetaan kaupunginvaltuuston tietoon takauspäätöstä tehtäessä. Yhteisö ei saa ilman kaupunginhallituksen lupaa antaa takauksia tai käyttää omaisuuttaan muiden velkojen vakuutena.

Jos tytäryhteisön rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskittämisestä voidaan saada merkittävää taloudellista hyötyä, järjestetään sijoitustoiminta yhteistyössä kaupungin talouspalveluiden kanssa. Kaupungin taloushallinnosta määritetään tytäryhteisöt, euromääräiset rajat ja menettelytavat, joiden mukaan sijoitustoiminta järjestetään. Tytäryhteisöjen sijoitustoiminnasta raportoidaan kerran vuodessa kaupunginhallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä.

Henkilöstöpolitiikka

Kaupungin tytäryhteisöt ovat vastuullisia työnantajia, jotka toteuttavat hyvää johtamista sekä huolehtivat työelämän laadusta ja henkilöstön hyvinvoinnista. Tytäryhteisön on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin Lapuan kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita.

Tytäryhteisön tulee ottaa huomioon henkilöstöä hankkiessaan kaupunkikonsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

13 § Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Konsernijohto vastaa tytäryhteisöjen hallitusten nimitysprosessista. Ajantasainen yhteenvedo tytäryhteisöjen hallitusten jäsenistä löytyy Lapuan kaupungin verkkosivuilta.

Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) mukaisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

14 § Esteellisyys kaupunkikonsernissa

Mikäli konsernijohtoon kuuluva kaupunginhallituksen jäsen, kaupunginjohtaja tai kaupunginhallituksen erikseen määräämä viranhaltija on tytäryhteisön hallituksen jäsen, hän on esteellinen käsittelemään kaupunginhallituksessa asioita, joissa tytäryhteisö on asianosainen tai sille on mahdollisesti odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa asian käsittelystä.

Tytäryhteisön hallituksessa henkilö on esteellinen, jos kysymys on hallituksen jäsenen ja yhteisön välisestä sopimuksesta tai yhteisön ja kolmannen välisestä sopimuksesta, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhteisön edun kanssa.

Kuntayhtymän johtaja ja hallituksen jäsenet ovat esteellisiä, jos kaupungin edut ovat ristiriidassa kuntayhtymän etujen kanssa taikka asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

15 § Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Hyvään hallintotapaan kuuluu, että kaupungin tytäryhteisöjen asioita kaupungin hallinnossa käsiteltäessä noudatetaan hallintolakia ja muita menettelytapasäännöksiä.

Konserniyhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat, hallintolain (434/2003) mukaiset, hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet. Periaatteiden tehtävänä on varmistaa, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevan ohjeen hyväksyy kaupungin osalta konsernijohto ja tytäryhteisöjen osalta niiden hallitukset.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kaupungissa ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään. Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskeva ohje ohjaa myös yleisohjeena kaupunkia yhtiökokouksessa edustavia ja muita kaupungin puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Hallituksella on oltava työjärjestys, johon on kirjattu hallituksen työskentelytavat, kokousten pöytäkirjaaminen ja hallituksen kokoontumisaikataulu. Hallituksen työjärjestysmalli, jota voidaan käyttää soveltuvin osin, on tämän konserniohjeen liitteenä.

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että yhtiössä noudatetaan hyvää liiketapaa ja lahjo-manvastaisia periaatteita. Eri vaalien yksittäisille ehdokkaille tai heidän tukiyhdistyksil-leen ei saa antaa kaupunkikonsernilta taloudellista vaalitukea. Tytäryhteisöt eivät saa antaa tukea poliittiseen toimintaan.

Konserniyhteisöjen hallituksen jäsenenä toimivien kaupungin luottamushenkilöiden ja vi-ranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus hallituksen jäsenyydestä.

16 § Tiedottaminen

Kaupunki tiedottaa kaupungin toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille kuntalain (410/2015) edellyttämällä tavalla. Tiedottamisvelvollisuus kos-kee koko kaupunkikonsernin toimintaa, osallistumista kaupunkien ja kuntien yhteistoimin-taan sekä muuta omistukseen, sopimukseen tai rahoittamiseen perustuvaa toimintaa.

Tytäryhteisön on annettava tiedotusta varten kaupungille tiedotukseen tarvittavat tiedot. Ennen tietojen antamista tytäryhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheutta-matta yhteisölle haittaa.

Tytäryhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yh-teisön on informoitava kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisön tie-dottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita.

Tytäryhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosään-nökset.

17 § Kuntakonsernin tarkastus

Tilintarkastus

Kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kaupungin tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suureen lukumäärään tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintar-kastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valit-semisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämi-sestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kaupunginhallitus nimeää tilintar-kastajaehdokkaat yhtiökokouksissa ja säätiöiden vuosikokouksissa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kaupunkikonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Sisäinen tarkastus

Sisäistä tarkastusta tekevällä taholla sekä konsernijohdolla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäistä tarkastusta tekevällä taholla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäistä tarkastusta tekevä henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

18 § Voimaantulo

Tämä konserniohje tulee voimaan 1.1.2025 ja korvaa 29.10.2018 voimaan tulleen konserniohjeen.